

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Мария Баева, член на научното жури, относно конкурсната процедура за академичната длъжност „**доцент**” по: област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (предучилищна педагогика – интеркултурно образование), обявен от Факултета по начална и предучилищна педагогика при СУ „Св. Климент Охридски” в Държавен вестник, БР. 51 ОТ 27.06.2017г., с кандидат **гл. ас. д-р Лора Илиева Спиридонова**, катедра „Предучилищна и медийна педагогика”.

I. Данни за конкурса

В конкурса участва само един кандидат – **гл. ас. д-р Лора Илиева Спиридонова**.

Представям писмено становище относно качествата на кандидата и оценяването на неговата продукция, с която участва в обявената по-горе процедура на основание Правилника на СУ “Св. Кл.Охридски” за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България.

Документите и материалите, представени от **гл. ас. д-р Лора Спиридонова** отговарят на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности. Чрез проучване на представената документация се установява, че процедурата е спазена.

II. Данни за кандидата - биографични данни и преподавателски статус:

Оценката за кандидата е основана на предоставената в документите обща характеристика и професионална биография, а именно:

Гл. ас. д-р Лора Илиева Спиридонова е родена на 18.01.1978 г. в гр. София.

- 2001 г. - СУ “Св. Кл.Охридски”; *Бакалавър - педагог, детски учител и детски учител по немски език;*

- 2003 г. - СУ “Св. Кл.Охридски”; *Магистър – педагог.*

- 2009 г. - Докторант към катедра „Предучилищна и медийна педагогика“

- *Тема на дисертационния труд: “Педагогически технологии за възпитаване на интеркултурна компетентност на децата от подготвителна група/клас”. Диплома № 33982/19.04.2010; ВАК, Протокол № 1 от 18.02.2010.*

Административен и академичен статус:

- 2003 до март 2010 - хоноруван асистент, СУ “Св. Кл.Охридски”; ФНПП, ПУП;

- 2010-2011- до сега – Главен асистент СУ „Св. Климент Охридски“,

ФНПП, катедра „Предучилищна и медийна педагогика“

Областите на професионален интерес на кандидата са свързани с:

- преодоляването на стереотипи и негативни нагласи в интеркултурното пространство;

- интеркултурното образование и интеркултурна компетентност на българския учител;

- педагогическите аспекти на интеркултурата;

Преподавателската ѝ дейност в задължителната избираемост е по направление на конкурса. Участвала е в научно-изследователски проекти. Конкурсът е осигурен с необходимите часове по обявеното направление.

III. Описание на научните трудове

След анализиране на представените за рецензиране научни трудове се установява, че **тематични области на публикациите на Лора Спиридонова са:**

✓ Междукултурно познаване и диалог

✓ Интеркултурна компетентност и игра

✓ Модел за педагогическа рефлексия на интеркултурната компетентност

✓ Интеркултурна компетентност на педагогическите специалисти

За конкурсната процедура се включват:

• монографии - 2;

• студии – 2;

• статии в научни списания и сборници – 9;

• учебни пособия – 3;

• учебни помагала - **20**;

• доклади от научни конференции – 12;

Общо – 48 публикации, които са след присъждане на образователната и научна степен „доктор”

IV. Научни приноси

По съдържание публикациите на гл. ас. д-р Лора Илиева Спиридонова отразяват актуални проблеми на педагогиката и методиката на интеркултурното образование.

Теоретичните приноси се открояват преди всичко при изследването на теоретико-приложните проблеми на интеркултурното образование. В резултат от проучванията е разработена монография (№ 2 от раздел „Монографии”): Модел за педагогическа рефлексия на интеркултурната компетентност. Анализирана е технологичната организация на интеркултурната интегрираща

образователна стратегия, която функционира под формата на когнитивни тренинги и тренинги, ориентирани към опита. Тренингите, ориентирани към опита, включват някои от следните аспекти на интеркултурна компетентност:

- усет за собствената култура и за нейните елементи, включени в личната идентичност и умения за себепредставяне;

- откриване на културни ценности и осъзнаване на културното многообразие на ценностните ориентации;

- осъзнаване и рефлектиране на чуждостта;

- други.

Очакваните резултати от модела за педагогическа рефлексия на интеркултурната компетентност са насочени към:

- Систематизиране на теоретични знания в областта на културата и комуникацията.

- Формиране на умения за прилагане на теоретичните знания в интеркултурни изследвания или в педагогическата практика.

- Изграждане на културно съзнание и съзнание за собствената култура.

Това е отразено и в публикация от раздел студии под № 2.

В публикацията-монография под № 1 /основно/, студии № 1 , както и в статии под № 4, 5 и 8 са изразени идеи и концепции за интеркултурни аспекти в образованието в предучилищна възраст. Предложено е определение на понятието „интеркултурна компетентност“ в предучилищна възраст, включващо познавателни (толерантност към двусмислието), социални (уважение към другостта), емоционални (емоционална отзивчивост), комуникативни (метакомуникативна компетентност) и поведенчески (вариативност на поведението) аспекти. Направен е опит за извеждане на основни предпоставки за тяхното формиране.

Извеждането на европейски и извъневропейски приоритети за интеркултурна образователна интеграция и очертаване на проекциите на концепцията за „устойчиво развитие“, както и предствяне и анализиране на дискуссионни въпроси на образованието в областта на тези проблеми са отразени в публикациите: глава от книга, както и в доклади под № 1, 2, 3, 4, и др. Като обобщение от всички публикации могат да се изведат следните констатации:

- Изведени са тенденции, свързани със стратегическата ориентация, с конкретизиране на подходи към проблема за съдържанието на интеркултурността, цитирани са традиционни и съвременни парадигми, върху които се изгражда методологическата основа, споделени са технологии за взаимодействие в интеркултурността.

- Анализирани са отделни концепции, свързани с основни понятия в интеркултурното образование и релациите между тях: култура и интеркултурност; мултикултурно общество и интеркултурна общност; интеркултурна стратегия и интеркултурна компетентност; интеркултурен диалог и взаимодействие с различия; граници на разбирането, конструктивна обратна връзка и центрирано в темата взаимодействие; интеркултурна комуникация и интеркултурни недоразумения.

- Разгледани са расизмът и етноцентризмът като реални феномени в съвременното общество, обосноваващи необходимостта от усъвършенстване на интеркултурната компетентност на основата на Всеобщата декларация за правата на човека и Конвенцията за правата на детето, приети от ООН.

- Направен е общ преглед на теории за идентичността и са систематизирани варианти на интерактивни тренинги за студенти при разглеждане на темата за идентичността.

- Разработен и апробиран е модел за педагогическа рефлексия на интеркултурната компетентност, функциониращ като система от дистрибутивни, колаборативни и интерактивни тренинги при неговото използване в обучението на студентите: когнитивни и ориентирани към опита тренинги.

- Разработена и апробирана е система от игрови ситуации за възпитаване на интеркултурна компетентност в предучилищна възраст, която включва над 150 игрови варианти за тренинги във възрастов план в рамките на програмна система АБВ@игри.

- Разработени са нови университетски курсове: „Интеркултурно образование“ (включен в учебните планове като задължителна дисциплина в специалност ПУП-ЧЕ); „Игра и интеркултурна компетентност“ (включен в учебните планове като задължително избираема дисциплина в специалност ПНУП – редовно обучение); „Приложни техники за детско творчество – игрово-образователни“ (включен в учебните планове като задължителна дисциплина в специалност ПНУП – редовно и задочно обучение).

- Други.

Цялостното обобщаване на постиженията на кандидата е отразено в приносите, които са достоверни и коректно оформени.

V. Преподавателска работа

Преподавателската дейност на гл. ас. д-р **Лора Илиева Спиридонова** обхваща няколко периода и е свързана не само с преподаване, а и участие в организационни и проектни дейности към ФНПП. Тя е разпознаваем преподавател със собствен стил и отношение към студенти и колеги. Толерантен

и уважаван университетски преподавател, позната в академичните среди като добър професионалист.

VI. Заключение:

Като имам предвид изложените по-горе положителни оценки за преподавателската, публикационната и творческата дейност на **гл. ас. д-р Лора Илиева Спиридонова**, изразявам писмено своето положително становище за нейната кандидатура в конкурса и препоръчвам на членовете на Научното жури и членовете на ФС при ФНПП, СУ "Св. Кл. Охридски" да гласуват положително за **Лора Спиридонова** по обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент" по: област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (предучилищна педагогика – интеркултурно образование), обявен от Факултета по начална и предучилищна педагогика при СУ „Св. Климент Охридски" в Държавен вестник, БР. 51 от 27.06.2017 г., катедра „Предучилищна и медийна педагогика".

14. 12. 2017 г.

Член на научно жури:.....

(проф. д-р Мария Баева)